

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

privind neconfirmarea

Deciziei Curții Constituționale nr. 109 din 8 septembrie 2023 referitoare la cererea de suspendare a acțiunii articolului 48 alin. (4) din Codul Educației și a articolului II alineatele (2) – (9) din Legea nr. 257 din 17 august 2023 pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 și abrogarea Legii nr. 1070/2000 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate

(sesizarea nr. 205a/2023)

CHIȘINĂU

12 septembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea nr. 205a, înregistrată la 7 septembrie 2023,
Examinând actele și lucrările dosarului,
Analizând Decizia nr. 109 din 8 septembrie 2023,
Deliberând la 12 septembrie 2023, în camera de consiliu,

CONSTATĂ

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională pe 7 septembrie 2023 de domnul Gaik Vartanean, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995.

2. Autorul sesizării îi solicită Curții să verifice constituționalitatea articolului 48 alin. (4) din Codul educației și a articolului II alineatele (2) – (9) din Legea nr. 257 din 17 august 2023 pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 și abrogarea Legii nr. 1070/2000 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate (în continuare, Legea nr. 257 din 17 august 2023).

3. Totodată, pe baza articolelor 25¹ alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, autorul sesizării i-a solicitat Curții să suspende acțiunea prevederilor contestate.

4. Prin Decizia nr. 109 din 8 septembrie 2023, în exercițiul atribuțiilor de Președinte *ad-interim* al Curții Constituționale, doamna judecător Liuba Șova a examinat și a respins cererea de suspendare a acțiunii dispozițiilor contestate.

5. Decizia nr. 109 din 8 septembrie 2023 are la bază, *inter alia*, prevederile articolelor 25¹ alin. (4) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ alin. (4) din Codul jurisdicției constituționale, care stabilesc că, în caz de imposibilitate a convocării plenului Curții, decizia privind suspendarea actelor contestate se emite printr-o dispoziție a Președintelui Curții Constituționale, cu confirmarea ulterioară obligatorie de către plenul Curții Constituționale.

6. Aplicând teza a-II din textele de lege menționate, care împuternicește Președintele Curții Constituționale cu competența de a

examina și decide suspendarea acțiunii actului contestat, Președintele *ad-interim* a decis și a motivat respingerea suspendării acțiunii dispozițiilor contestate.

7. Plenul Curții Constituționale menționează că, prin Hotărârea sa nr. 7 din 19 august 2019, doamna judecător Liuba Șova a fost aleasă să exercite funcțiile Președintelui Curții Constituționale în timpul absenței acestuia. Plenul menționează că exercitarea de către Președintele *ad-interim* a atribuțiilor Președintelui Curții Constituționale în cazul absenței acestuia este reglementată de articolul 7 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională. Astfel, în lipsa Președintelui Curții Constituționale, Președintele *ad-interim* are competența să examineze cererea referitoare la suspendarea acțiunii prevederilor contestate, în cazul în care este imposibilă întrunirea Plenului Curții Constituționale.

8. Potrivit articolului 7¹ alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională trebuie să examineze cererea de suspendare a actului normativ contestat cel târziu în a doua zi lucrătoare după înregistrarea sesizării.

9. Plenul Curții Constituționale constată că imposibilitatea convocării sale în termenul prevăzut de articolul 7¹ alin. (3) din Codul jurisdicției constituționale se explică prin lipsa cvorumului.

10. Plenul Curții Constituționale constată că, în susținerea cererii privind suspendarea acțiunii dispozițiilor contestate, autorul sesizării a susținut că prevederile contestate au intrat în vigoare la 1 septembrie 2023. Așadar, în termen de 45 de zile de la data intrării în vigoare a legii, aproximativ 30 de persoane vor fi destituite prin efectul legii. Mai mult, având în vedere că interimalele funcțiilor de conducători ai organelor locale de specialitate în domeniul învățământului vor fi desemnate de autoritatea publică centrală, există riscul că vor fi demise și alte persoane din organele locale din domeniul învățământului. În eventualitatea în care prevederile contestate vor fi declarate neconstituționale, va fi dificilă revenirea în funcție a persoanelor care au fost demise prin efectul legii. De asemenea, actele administrative emise de persoanele noi numite ar putea fi declarate ilegale, fapt care ar provoca un haos la început de an școlar.

11. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că în cazul invocării riscului afectării unui domeniu prevăzut de articolul 25¹ alin. (2) pct. 1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și de articolul 7¹ alin. (2) pct. 1) din Codul jurisdicției constituționale autorul cererii de suspendare trebuie să demonstreze intensitatea și posibilele prejudicii și consecințe negative iminente și ireparabile ale riscului invocat (a se vedea DCC nr. 31 din 19 martie 2021, § 7). Astfel, caracterul iminent și ireparabil al consecințelor riscului invocat reprezintă unul din elementele centrale care trebuie să fie demonstrat în procedurile de suspendare a acțiunii prevederilor contestate.

12. Prin Decizia nr. 109 din 8 septembrie 2023, Președintele *ad-interim* a conchis că argumentele autorului sesizării formulate în susținerea cererii referitoare la suspendarea acțiunii prevederilor contestate nu demonstrează caracterul iminent și irevocabil al pretinselor consecințe

negative, de vreme ce încetarea de drept a raporturilor de serviciu cu persoanele vizate va avea loc la data expirării termenului de 45 de zile de la data intrării în vigoare a legii (calculat de la 1 septembrie 2023). Această perioadă, în opinia Președintelui *ad-interim*, va fi suficientă pentru soluționarea sesizării. Așadar, Președintele *ad-interim* a considerat că nu există motive suficiente pentru a dispune suspendarea acțiunii dispozițiilor contestate.

13. Plenul Curții Constituționale observă că, potrivit articolului 48 alin. (4) din Codul educației, în redactarea Legii nr. 257 din 17 august 2023, conducătorul organului local de specialitate în domeniul învățământului este desemnat prin concurs, organizat în baza regulamentului aprobat de Ministerul Educației și Cercetării, și numit în funcție, pentru un termen de 4 ani, prin decizia autorității administrației publice locale de nivelul al doilea/prin hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei. Una și aceeași persoană nu poate deține funcția de conducător al organului local de specialitate în domeniul învățământului mai mult de 8 ani, indiferent de întreruperile din activitate.

14. Articolul II alin. (2) din Legea nr. 257 din 17 august 2023 stabilește că raporturile de serviciu ale conducătorilor organelor locale de specialitate în domeniul învățământului de la a căror numire în funcție au trecut mai mult de patru ani, ale celor care nu au fost numiți prin concurs, precum și ale conducătorilor care au fost numiți pe o perioadă nedeterminată încetează de drept la data expirării termenului de 45 de zile de la data intrării în vigoare a legii. Potrivit alineatului (3), constatarea încetării de drept a raporturilor de serviciu se face prin act administrativ al autorităților cu competențe legale de numire în funcție, care se emite în termen de cel mult o lună de la data intrării în vigoare a legii și este adus la cunoștința persoanelor vizate în termen de cel mult cinci zile lucrătoare. Alineatul (7) din același articol menționează, între altele, că, în perioada de până la numirea prin concurs a conducătorilor organelor locale de specialitate în domeniul învățământului, conducerea organelor locale de specialitate în domeniul învățământului este exercitată de către conducătorii interimari desemnați de Ministerul Educației și Cercetării.

15. Examinând *prima facie* cererea de suspendare a acțiunii normelor contestate, Plenul Curții observă că în situația în care acțiunea normelor contestate nu va fi suspendată, la expirarea termenului de 45 de zile, calculat de la 1 septembrie 2023, acestea vor produce efecte *ope legis*. În acest sens, vor fi încetate raporturile de muncă cu mai multe persoane, iar în locul lor vor fi desemnați interimari. În cazul în care, ipotetic, Curtea va constata neconstituționalitatea normelor contestate, legea producându-și efectele, hotărârea ei va influența în mod negativ certitudinea juridică. Totodată, suspendarea prevederilor contestate ar putea preveni încălcarea unor drepturi fundamentale, *e.g.* dreptul la muncă.

16. Pe baza acestor raționamente, Plenul consideră că suspendarea normelor contestate are mai multe beneficii sub aspect constituțional în raport cu soluția nesuspendării ei. Cu privire la domeniul afectat de Legea contestată, Plenul reține că soluția suspendării este necesară pentru a evita prejudiciile și consecințele negative iminente în raport cu drepturile fundamentale ale persoanelor și cu ordinea constituțională (a se vedea articolul 25¹ alin. (2) pct. 1) literele b) și h) din Legea cu privire la Curtea Constituțională; articolul 7¹ alin. (2) pct. 1) literele b) și h) din Codul jurisdicției constituționale).

Din aceste considerente, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) și 140 alin. (2) din Constituție, 4, 25¹, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 7¹, 61 și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E

1. *Se respinge confirmarea* Deciziei nr. 109 din 8 septembrie 2023 prin care a fost respinsă cererea de suspendare a acțiunii articolului 48 alin. (4) din Codul educației și a articolului II alineatele (2) – (9) din Legea nr. 257 din 17 august 2023.

2. *Se suspendă* acțiunea articolului 48 alin. (4) din Codul educației, în redactarea Legii nr. 257 din 17 august 2023, și a articolului II alineatele (2) – (9) din Legea nr. 257 din 17 august 2023, până la soluționarea în fond a cauzei.

3. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 12 septembrie 2023

DCC nr. 110

Dosarul nr. 205a/2023